

Čís. 15653.

Ustanovení čl. 296 obch. zák. předpokládá, že kvitance je pravá a podepsána osobou oprávněnou.

Dlužník, který platil přínosci nepravé kvitance, zprošťuje se tím dluhu jen, mohl-li důvodně míti za to, že kvitance je pravá.

(Rozh. ze dne 2. prosince 1936, Rv II 1202/34.)

Proti žalobě, již se žalující firma domáhá zaplacení kupní ceny za vyssavač dodaný žalovanému, namítal žalovaný, že dluh zaplatil Josefu M-ovi, který přinesl s přístrojem kvitanci žalující firmy a kterého byl proto žalovaný oprávněn pokládati za zmocněného, aby přijal placení (čl. 296 obch. zák.). Žalobě bylo vyhověno soudy všech tří stolic, nejvyšším soudem z těchto

důvodů:

Ustanovení čl. 296 obch. zák. předpokládá, že osoba, již bylo placeno, přinesla kvitanci pravou, podepsanou osobou oprávněnou. V souzeném případě byla kvitance podepsána osobou neoprávněnou. Aby žalovaný dosáhl účinků řádného zaplacení kupní ceny pro žalující stranu, musil by dokázati, že mohl důvodně míti za to, že kvitance jest pravá, že tedy platil osobě zmocněné věřitelem, že při zkoumání oprávnění přínosce kvitance použil potřebné opatrnosti. Po této stránce správně odůvodňuje odvolací soud, že při zkoumání kvitance jest nápadné, že kvitance jest pod razítkem firmy podepsána jen jménem cestujícího, jenž ujednal koupi, kteréžto jméno úplně stejně napsal tento vedle s připojením čísla telefonu. Poněvadž pak na propisu objednávky, který byl odevzdán žalovanému, jest nápadně vytištěno, že zástupci žalující firmy nejsou oprávněni přijímati peníze pro firmu, měl býti žalovaný tím opatrnější. Neomlouvá ho, že nečetl objednávku, protože jednal v chvatu. Vždyť ode dne objednávky (5. února 1932) do dne dodání přístroje (10. února 1932) měl možnost si přečísti objednávku a řídit se podle ní. To ho mělo přiměti k tomu, aby žádal od Josefa M. doklad o rozsahu jeho plné moci. Této opatrnosti měl dbáti, i když byla kvitance napsána na papíru firmy žalující strany a opatřena jejím razítkem, protože rozhodující jest podpis. Nezachoval-li v souzeném případě, kde právě podpis pod razítkem jest tak nápadný, potřebné opatrnosti, nemůže se odvolávati na svou důvěru při placení.

Čís. 15654.

Částka připadající na zvýšení převodního poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy nepožívá přednostního práva na nemovitosti.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1259/36.)

Nižší soudy nepřiznaly z nejvyššího podání přednostní pořadí částce, o niž byl k rozvrhu přihlášený převodní poplatek podle § 80 popl. zák. zvýšen pro opožděné ohlášení smlouvy.

Nejvyšší soud nevyhověl dovolacímu rekursu.

Důvody:

Pro otázku, zda přednostního zástavního práva podle § 72 popl. zák. požívá také zvýšení poplatku podle § 80 popl. zák. pro opožděné ohlášení smlouvy, není rozhodným, že se zvýšený poplatek podle § 80 popl. zák. neukládá v trestním důchodkovém řízení, nýbrž rozhoduje povaha zvýšeného poplatku jako újma, jež má postihnouti jen osoby povinné ohlásiti smlouvu, ale nikoli jiné osoby, zejména knihovní věřitele, zajištěné na převedené nemovitosti. Nižší soudy proto správně rozhodly, že částka 8.260 Kč, jež připadá podle ohlášky berního úřadu na zvýšení převodního poplatku pro opožděné ohlášení smlouvy, nepožívá přednostního zástavního práva na převedené nemovitosti. Tento právní názor jest ve shodě i s výnosem ministerstva financí z 26. května 1857 č. 11.858 al. 3 věstn. č. 24, otištěným v poplatkovém zákoně vyd. Kompas u § 72 popl. zák., podle něhož věcné ručení podle toho předpisu se vztahuje jen k řádnému poplatku, nikoli však k případným srážkám (nestátním), zvýšením, pokutám atd.

Čís. 15655.

Jde o fideikomisární substituci (*fideicommissum eius, quod supererit*), omezil-li zůstavitel v závěti předního dědice v nakládání se zanechaným jměním a určil-li sám, v jakém poměru mají podíly připadnouti poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice.

(Rozh. ze dne 3. prosince 1936, R I 1321/36.)

Podle závěti omezil zůstavitel Václav K. dědičku, svoji manželku Annu K-ovou, v dispozici se zanechanými hodnotami tím, že jich směla používatí toliko potud, pokud to vyžadovalo její slušné živobytí, a sám určil, v jakém poměru měly podíly připadnouti poddědicům a kdo má nastoupiti na místě předemřelého poddědice. Anna K-ová učinila však universálním dědicem svého jmění Evangelický sbor v P. Poddědicové opírajíce se o poslední vůli Václava K-a domáhají se na žalované pozůstalosti po Anně K-ové vydání předmětů patřících do pozůstalosti po Václavu K-a. První soud zamítl žalobu. Odvolací soud uložil prvému soudu nové jednání a rozhodnutí. Důvody: Odvolací soud nesdílí názor prvního soudu, že v daném případě zůstavitel Václav K. neuložil své dědičce Anně K-ové, aby zbytek zanechaných hodnot odevdala buď za živa (§ 709 obč. zák.), aneb posledním pořízením na případ smrti (§ 608 obč. zák.) žalobcům, neboť opak toho vychází z doslovu nesporného projevu zůstavitelova. Že zůstavitel neměl úmyslu přenechatí libovůli Anny K-ové, chce-li odevzdati žalobcům zbytek